

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Vrije Basisschool - Ticheleer te WIJCHMAAL

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 14373

Instelling Vrije Basisschool - Ticheleer

Directeur Lieve BUSSELS en Ronny DREESEN

Adres Tichelovenstraat 2 - 3990 WIJCHMAAL

Telefoon 011-63.30.32

Fax 011-40.34.85

E-mail directie@bsticheleer.be

Website www.bsticheleer.be

Bestuur van de instelling vzw Vrije Gesubs. Gemengde Basisschool

Adres Hoogveld 18 - 3990 WIJCHMAAL

Scholengemeenschap KathBasisGENEGEN

Adres Steenovenstraat 20_A - 3990 PEER

CLB Vrij CLB Noord - Oost - Limburg

Adres Grauwe Torenwal 11 - 3960 BREE

Dagen van het opvolgingsbezoek 12-12-2017

Einddatum van het opvolgingsbezoek 12-12-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 12-12-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Cris HENS

Teamleden Michel MARYNISSEN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Kleuteronderwijs: muzische vorming.....	4
3.2 Lager onderwijs: muzische vorming.....	6
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	9

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 06-10-2014 tot 09-10-2014 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 09-10-2017 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'

Kleuteronderwijs - Leergebieden

muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

muzische vorming

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate na. De kleuteronderwijzers voorzien een doelgericht aanbod voor muzische vorming met een evenwichtige benadering van de verschillende domeinen. Duidelijke, formele en sluitende afspraken aangevuld met gelijkvormige, functionele en werkbaar planningsdocumenten ondersteunen een doelbewuste werking.

Curriculum	Het team verdiepte zich in samenwerking met de pedagogische
Onderwijsaanbod	begeleidingsdienst in de visie en de achterliggende gedachten van de
<i>Referentiekader</i>	ontwikkelingsdoelen en de leerplannen muzische vorming. Hierdoor groeide de
<i>Planning</i>	aandacht voor beschouwen en creëren, voor de verschillende domeinen en
<i>Evenwichtig en volledig</i>	voor de algemene doelen van muzische vorming volgens het leerplan. Voor de
<i>Samenhang</i>	kleuteronderwijzers bleef dit evenwel een vrij abstract en moeilijk te vertalen
<i>Brede harmonische vorming</i>	verhaal naar de klaspraktijk. Vanuit positieve ervaringen van een andere school
<i>Actief leren</i>	van de scholengemeenschap ging de school in zee met een externe organisatie
	gespecialiseerd in muzische didactiek. Dit vormde een kantelmoment in het
	verbetertraject rond muzische vorming. De kleuteronderwijzers kregen
	concrete handvatten aangereikt om uitdagende en doelgerichte activiteiten uit
	te werken met aandacht voor de verschillende bouwstenen en werkvormen.
	Het traject resulteerde in een onderwijsaanbod voor muzische vorming met
	meer aandacht voor experimenteren en exploreren en voor de creatieve
	ontplooiing van de kleuters.

Duidelijke en formele afspraken ondersteunen het onderwijsaanbod, bieden garanties voor de samenhang en de volledigheid en geven een overzicht over het geheel van activiteiten muzische vorming. Functionele planningsdocumenten (lesfiches, overzichten bouwstenen en werkvormen, ...)

zorgen voor een gelijkgerichte aanpak en bieden kansen tot uitwisseling. Dit alles zorgt ervoor dat de kleuteronderwijzers op een bewustere manier omgaan met het leergebied muzische vorming met de nodige aandacht voor de bouwstenen en werkvormen van de verschillende domeinen muzische vorming.

Materieel beheer

Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De kleuterafdeling beschikt over voldoende materialen voor het leergebied muzische vorming. Gemeenschappelijke ruimtes worden benut voor bewegingsactiviteiten. In de klassen wordt gewerkt met ‘sporen van muzische vorming’ die kleuters kansen geven om activiteiten te herbeleven en erop terug te blikken.

Het begeleidingstraject focuste zich voornamelijk op het uitwerken van intentionele activiteiten muzische vorming. Door kleine, minimale ingrepen in de klasinrichting en -aankleding en in de hoeken (o.a. via hoekverrijking) zijn er nog kansen voor bijkomende doelgerichte muzische prikkels tijdens het spel van de kleuters.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Het verbetertraject vormde de aanleiding tot de herwerking van het luik muzische vorming binnen het kindvolgsysteem. Dit zorgt ervoor dat alle domeinen een meer uitgesproken plaats krijgen, er een meer graduele opbouw is en er een afstemming is op de algemene doelen. Hoe de vertaling gebeurt vanuit deze algemene doelen naar concrete observatiecriteria per leeftijdsgroep is minder duidelijk.

Rapporteringspraktijk

*Interne en externe
communicatie*

Door de verhoogde aandacht voor evaluatie van muzische vorming, vormt dit leergebied ook een onderdeel bij de bespreking met de ouders.

Begeleiding

Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De kleuteronderwijzers hanteren een kindontmoetende stijl. Ze waarderen en moedigen kleuters aan bij hun muzische expressie. Onder meer door de verhoogde aandacht voor muzische vorming heeft de school hoe langer hoe meer aandacht voor de muzische talenten van de kleuters en stimuleren de kleuteronderwijzers de kleuters bij de verdere ontplooiing van deze talenten.

Een zichtbaar effect van het verbetertraject uit zich in het motto ‘zin voor Muvo’. De ‘goesting’ voor activiteiten muzische vorming is bij de kleuteronderwijzers en de leerlingen gestegen wat een positief effect heeft op de aanpak van dit leergebied.

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

Het verbetertraject resulteerde enerzijds in een duidelijke, gedragen en gemeenschappelijke visie op muzische vorming en anderzijds in een sterk doelgericht aanbod voor muzische vorming. In eerste instantie had de school wat ‘broedtijd’ nodig om te zien welke richting ze uit moest. Twee insteken vormden een kantelmoment die voor een zichtbaar effect zorgden op korte termijn. Een eerste insteek was een op de school afgestemde teamgerichte nascholing waardoor waardevolle externe expertise op een gestructureerde manier werd binnengebracht. Een tweede insteek was een muzisch schoolproject waarin de nascholing een vertaling kreeg en de interne expertise van de leraren benut werd. Dit bezorgde de school een succeservaring en droeg bij tot de interne cohesie en samenhang binnen het team. Daarnaast namen verschillende kleuteronderwijzers ook nog deel aan individuele

nascholingen om hun kennis en expertise te vergroten.

De school benutte tijdens het verbetertraject haar netwerken. Ze liet zich inspireren door ideeën van naburige scholen zowel uit de eigen scholengemeenschap als daarbuiten en wisselde expertise uit. De school heeft waardevolle samenwerkingsverbanden met de academie, het cultureel centrum en plaatselijke kunstenaars. Voor haar professionalisering ging ze op zoek naar organisaties die een antwoord konden geven op de specifieke hulpvraag van de school. Dit getuigt van een groot responsief vermogen.

Op korte termijn blijft de opvolging op de klasvloer belangrijk zowel in functie van het geven van individuele feedback als in functie van expertise-deling. Dit is een taak die vanuit het beleid of de werkgroep kan opgenomen worden. Evenzeer zijn er mogelijkheden tot collegiale visitaties aan de hand van een samen uitgewerkte observatielijst. Hoewel er op leerkrachtniveau voldoende overleg is, liggen er in de kleuterafdeling nog kansen om de klasdeuren meer open te zetten voor elkaar zodat er op een spontane manier aan expertisedeling gedaan wordt.

Kwaliteitszorg De school heeft een geslaagd verbetertraject doorlopen. Een wisselwerking tussen een groeiende beleidskracht van de school en het verbetertraject zorgde voor een effectieve implementatie. Door het geven van ruimte en verantwoordelijkheid aan leraren in combinatie met duidelijke, haalbare verwachtingen en overzichtelijke afspraken kwam het traject in een stroomversnelling. De rol en de erkenning van de werkgroep bevorderen dit.

Een positief neveneffect van het verbetertraject is dat ‘het-samen-school-maken’ met ruimte voor professioneel overleg zowel formeel als informeel een sterkere plaats gekregen heeft in de schoolcultuur. Dit is een waardevolle voedingsbodem voor het aanpakken van toekomstige prioriteiten.

3.2 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate. De onderwijzers hebben de visie, de uitgangspunten en de kerngedachten van de eindtermen en de leerplannen geïncorporeerd. Dit weerspiegelt zich in zeer creatieve en uitdagende activiteiten muzische vorming. Duidelijke, formele en sluitende afspraken aangevuld met gelijkvormige, functionele en werkbare planningsdocumenten garanderen een samenhangend, volledig en gradueel opgebouwd onderwijsaanbod. De onderwijzers voorzien een brede evaluatie afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen.

Curriculum	Het team verdiepte zich in samenwerking met de pedagogische
Onderwijsaanbod	begeleidingsdienst in de visie en de achterliggende gedachten van de
<i>Referentiekader</i>	ontwikkelingsdoelen en leerplannen muzische vorming. Hierdoor groeide de
<i>Planning</i>	aandacht voor beschouwen en creëren, voor de verschillende domeinen en
<i>Evenwichtig en volledig</i>	voor de algemene doelen van muzische vorming volgens het leerplan. Voor de
<i>Samenhang</i>	onderwijzers bleef dit evenwel een vrij abstract en moeilijk te vertalen verhaal
<i>Brede harmonische vorming</i>	naar de klaspraktijk. Vanuit positieve ervaringen van een andere school van de
<i>Actief leren</i>	scholengemeenschap ging de school in zee met een externe organisatie

gespecialiseerd in muzische didactiek. Dit vormde een kantelmoment in het verbetertraject rond muzische vorming. De onderwijzers kregen concrete handvatten aangereikt om uitdagende en doelgerichte activiteiten uit te werken met aandacht voor de verschillende bouwstenen en werkvormen. Het traject resulteerde in een doelgericht en doelbewuster onderwijsaanbod voor muzische vorming met goed doordachte en uitdagende activiteiten en meer aandacht voor experimenteren en exploreren en voor de creatieve ontplooiing van de leerlingen.

Duidelijke en formele afspraken ondersteunen het onderwijsaanbod, bieden garanties voor de samenhang en de volledigheid en geven een overzicht over het geheel van activiteiten muzische vorming. Functionele planningsdocumenten (lesfiches, overzichten bouwstenen en werkvormen, ...) zorgen voor een gelijkgerichte aanpak en bieden kansen tot uitwisseling. Dit alles zorgt ervoor dat de onderwijzers op een bewustere manier omgaan met het leergebied muzische vorming met de nodige aandacht voor de bouwstenen en werkvormen van de verschillende domeinen muzische vorming.

De school voorziet een waardevol aanbod van culturele activiteiten voor de leerlingen. Ze speelt hierbij voornamelijk in op het voorgestelde aanbod van het plaatselijk cultureel centrum. Er zijn nog kansen om een groeilyn uit te werken in deze culturele activiteiten in functie van de leeftijd van de kinderen en in functie van de verschillende kunstuitingen.

Materieel beheer

Uitrusting

*Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen*

De lagere afdeling beschikt over voldoende materialen voor het leergebied muzische vorming. De onderwijzers gebruiken de schoolinfrastructuur op een flexibele manier. Gemeenschappelijke ruimtes worden benut in functie van muzische activiteiten en klaslokalen worden herschikt indien de activiteiten hierom vragen. De klaswanden en de wanden in de gemeenschappelijke ruimtes krijgen een muzische aankleding en tonen realisaties van de leerlingen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

De evaluatie van het muzisch proces vormde onderwerp van bespreking binnen het team. De onderwijzers erkennen het belang van een brede evaluatie die ingebed is in het didactisch proces. Dit is zichtbaar in de klaspraktijk waar de onderwijzers ook aandacht hebben voor reflectie en zelfevaluatie door de leerlingen. De onderwijzers gebruiken hiervoor specifieke werkvormen en aangemaakte reflectiedocumenten.

Evaluatie

Rapporteringspraktijk

*Interne en externe
communicatie
Evenwichtig en volledig*

Als sluitstuk van het verbetertraject werkte de school een nieuwe vorm van rapportering uit. In dit uitgebreide rapport is veel ruimte voor de persoonlijke beleving van de leerlingen. Hoe de school de doelgerichtheid, waar ze bij de evaluatie veel oog voor heeft, haalbaar en ontwikkelingsgericht kan opnemen in de rapportering, vraagt nog een kritische reflectie.

Begeleiding

Leerbegeleiding

*Beeldvorming
Zorg*

De onderwijzers hanteren een kindontmoetende stijl. Ze waarderen en moedigen leerlingen aan bij hun muzische expressie. Onder meer door de verhoogde aandacht voor muzische vorming heeft de school hoe langer hoe meer aandacht voor de muzische talenten van de kinderen en stimuleren de onderwijzers de kinderen bij de verdere ontplooiing van deze talenten.

Een zichtbaar effect van het verbetertraject uit zich in het motto 'zin voor Muvo'. De 'goesting' voor activiteiten muzische vorming is bij de onderwijzers en leerlingen gestegen wat een positief effect heeft op de aanpak van dit leergebied.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

Het verbetertraject resulteerde enerzijds in een duidelijk, gedragen en gemeenschappelijke visie op muzische vorming en anderzijds in een sterk doelgericht aanbod voor muzische vorming. In eerste instantie had de school wat 'broedtijd' nodig om te zien welke richting ze uit moest. Twee insteken vormden een kantelmoment die voor een zichtbaar effect zorgden op korte termijn. Een eerste insteek was een op de school afgestemde teamgerichte nascholing waardoor waardevolle externe expertise op een gestructureerde manier werd binnengebracht. Een tweede insteek was een muzisch schoolproject waarin de nascholing een vertaling kreeg en de interne expertise van de leraren benut werd. Dit bezorgde de school een succeservaring en droeg bij tot de interne cohesie en samenhang binnen het team. Daarnaast namen verschillende onderwijzers ook nog deel aan individuele nascholingen om hun kennis en expertise te vergroten.

De school benutte tijdens het verbetertraject haar netwerken. Ze liet zich inspireren door ideeën van naburige scholen zowel uit de eigen scholengemeenschap als daarbuiten en wisselde expertise uit. De school heeft waardevolle samenwerkingsverbanden met de academie, het cultureel centrum en plaatselijke kunstenaars. Voor haar professionalisering ging ze op zoek naar organisaties die een antwoord konden geven op de specifieke hulpvraag van de school. Dit getuigt van een groot responsief vermogen.

Op korte termijn blijft de opvolging op de klasvloer belangrijk zowel in functie van het geven van individuele feedback als in functie van expertise-deling. Dit is een taak die vanuit het beleid of de werkgroep kan opgenomen worden. Evenzeer zijn er mogelijkheden tot collegiale visitaties aan de hand van een samen uitgewerkte observatielijst.

Kwaliteitszorg

De school heeft een geslaagd verbetertraject doorlopen. Een wisselwerking tussen een groeiende beleidskracht van de school en het verbetertraject zorgde voor een effectieve implementatie. Door het geven van ruimte en verantwoordelijkheid aan leraren in combinatie met duidelijke, haalbare verwachtingen en overzichtelijke afspraken kwam het traject in een stroomversnelling. De rol en de erkenning van de werkgroep bevorderen dit.

Een positief neveneffect van het verbetertraject is dat 'het-samen-school-maken' met ruimte voor professioneel overleg zowel formeel als informeel een sterkere plaats gekregen heeft in de schoolcultuur. Dit is een waardevolle voedingsbodem voor het aanpakken van toekomstige prioriteiten.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Cris HENS de inspecteur-verslaggever	Lieve BUSSELS en Ronny DREESEN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	